

Б.С. Стоян
Stoian, B.S.

Інформаційно-роз'яснювальна робота в різних цільових аудиторіях (госвіг Кіровоградського обласного центру зайнятості)

Advocacy for Various Target Groups (Case Study of Kirovograd Oblast Employment Center)

Органи державної служби зайнятості володіють значним обсягом інформації щодо стану ринку праці та інших питань у сфері зайнятості населення. Шукачам роботи та роботодавцям необхідна як загальна інформація з питань зайнятості, так і конкретна – при визначенні підходящої роботи та доборі працівників. Потребують інформації також суб'єкти господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні: приватні агентства зайнятості, громадські та волонтерські організації, залучені до вирішення питань зайнятості громадян, у т.ч. внутрішньо переміщених осіб та демобілізованих учасників антитерористичної операції.

Відповідно, необхідне поєднання інформаційних можливостей служби зайнятості та потреб отримувачів інформації. Через обмежені фінансові можливості Служби виникає дедалі більша потреба розповсюдження інформації на безоплатній основі. Звідси відносини між центрами зайнятості та засобами масової інформації мають бути партнерськими. Також необхідно співпрацювати з іншими державними органами та недержавними організаціями для проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи (далі – ІР робота) з шукачами роботи та роботодавцями.

Потребує чіткого розмежування ІР робота, яка проводиться регіональними та базовими центрами зайнятості. Регіональні центри повинні мати визначену нішу у цій сфері і не дублювати ІР роботу базових. Відповідно, клієнти мають знати, де і яку інформацію вони можуть отримати.

Кіровоградським обласним центром зайнятості ІР робота проводиться як самостійно, так і спільно з інши-

ми державними органами, громадськими організаціями та за сприяння ЗМІ. Вона організована шляхом:

- розміщення інформації в друкованих та електронних ЗМІ, мережі Інтернет;
- заходів для шукачів роботи та роботодавців у інформаційно-консультаційному центрі (далі – ІКЦ);
- заходів для місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування, громадських та волонтерських організацій;
- надання інформації відвідувачам під час особистого прийому;
- консультування в телефонному режимі;
- направлення інформації електронною поштою.

Слід зазначити, що проведення ІР роботи серед **шукачів роботи** залежить від того, де вони проживають, і чи є в цих районах (містах) інші посередники на ринку праці. Очевидно, що в сільській місцевості, де значна частина громадян працює сезонно на сільгоспідприємствах і неодноразово зверталася до базових центрів, навряд чи потрібна активна ІР робота з популяризації соціальних послуг державної служби зайнятості. А от у великих містах, де посередницькі послуги на ринку праці надають також приватні агентства, така робота вочевидь потрібна.

Шукачам роботи надається інформація загального характеру (про стан ринку праці, послуги центрів зайнятості) та конкретизована (про наявність вакансій, позитивні приклади самозайнятості, перепідготовку і, як наслідок, успішне працевлаштування за новою, затребуваною на ринку праці професією, можливості тимчасової зайнятості та отримання додаткового доходу, підтвердження результатів неформального професійного навчання).

Інформація надається особам, які вже зараз є шукачами роботи, та її потенційним шукачам (учнівська, студентська молодь, деякі інші категорії громадян, які через певний проміжок часу вийдуть на ринок праці у пошуку роботи). Так, в ІКЦ працює студентський клуб "Ініціатива", в якому студенти вищих навчальних закла-

Стоян Богдан Сергійович, заступник директора Кіровоградського обласного центру зайнятості (Кропивницький).

Stoian, Bohdan Serhijovych, Deputy Director of the Kirovograd Oblast Employment Center (Kropivnitskiy).

© Стоян Б.С., 2016

© Stoian, B.S., 2016

дів мають можливість, зокрема, отримати інформацію про послуги центрів зайнятості, ознайомитися з правилами складання резюме, ведення співбесіди з роботодавцями. Заходам у рамках роботи вказаного клубу, як правило, передує зустріч зі студентами у навчальному закладі. Наприклад, проведено зустріч представників Кіровоградського обласного центру зайнятості зі студентами факультету філології та журналістики Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка. Метою зустрічі було доведення до майбутніх журналістів інформації щодо вирішення питань їхньої зайнятості.

Складовою ІКЦ є юридична приймальня, в якій працівники юридичного відділу обласного центру зайнятості надають безробітним консультації. До участі в семінарах із правових питань залучаються фахівці Головного територіального управління юстиції у Кіровоградській області, громадської організації "Територія успіху" та викладачі-юристи Кіровоградського інституту державного та муніципального управління.

Значний масив інформації для шукачів роботи розміщено на Інтернет-сторінці обласного центру зайнятості. Своєрідним Інтернет-представництвом ІКЦ є консультаційний центр на цьому порталі. У громадській приймальні громадян консультують як на особистому прийомі, так і в телефонному режимі.

Одним із елементів інформування шукачів роботи є трансляція відео- та аудіороликів соціального спрямування, підготовлених Центральним апаратом Державної служби зайнятості України. Саме під час вирішення питань трансляції аудіоролика на хвиліх FM-станції "АБ-радіо" досягнута домовленість про організацію на безоплатній основі радіопередач служби зайнятості. Тобто поєднано її інтереси з редакційною політикою радіостанції щодо трансляції програм соціального спрямування.

Слід зазначити, що розміщення інформації на безоплатній основі містить певні ризики, пов'язані, зокрема, з неможливістю постійної публікації матеріалів. Наприклад, з 2013 р. налагоджені робочі контакти з редакцією єдиної в області спеціалізованої газети "Трудоустройство", яка виходить двічі на тиждень. Протягом 2013–2014 рр. в окремих випусках, залежно від наявності вільного місця, що залишалося після розміщення платних оголошень, друкувалися матеріали обласного центру зайнятості (переважно правового характеру, адресовані шукачам роботи та працівникам кадрових служб роботодавців). Унаслідок зміни редакційної політики власника газети – збільшення кількості безоплатних оголошень, у 2015 р. значно зменшилася кількість надрукованих матеріалів, а в 2016 р. їх було надруковано лише декілька.

Окремими категоріями, які потребують посиленої ІР роботи, є внутрішньо переміщені особи та учасники АТО. Для прискорення їх працевлаштування доцільне залучення потенціалу працівників регіональних центрів зайнятості та громадських організацій.

Так, серед заходів, спрямованих на працевлаштування цих категорій, – робоча зустріч з представниками організації "Українська асоціація фахівців з подолання наслідків психотравмуючих подій" та центру медико-психологічної реабілітації "Ком-пас" (далі – центр "Ком-пас"), робоча нарада з волонтерами, "круглий стіл" з обговорення актуальних питань сприяння зайнятості зазначених категорій (за участі представників обласних об'єднань організацій роботодавців, федерації профспілок, громадської організації переселенців "Крок назустріч людям").

Окремо слід відзначити спільний інформаційний захід служби зайнятості та волонтерських організацій щодо вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб. Висвітлено відповідну діяльність центрів зайнятості, громадських та волонтерських організацій, державних органів, у т.ч. управління Державної міграційної служби України в Кіровоградській області. Цю інформацію поширено місцевими ЗМІ. Проведено також захід для преси з питань працевлаштування демобілізованих військовослужбовців, у т.ч. учасників АТО (за участі представників обласного військового комісаріату, центру "Ком-пас").

Засобами Інтернет-зв'язку організовано семінар-діалог для радників голів районних державних адміністрацій з питань АТО за участі керівників Центру надання в області допомоги учасникам АТО, центру "Ком-пас", сектору Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників АТО в області.

Крім того, відбулося спеціальне засідання центру надання в області допомоги учасникам АТО з питань сприяння зайнятості цієї категорії за участі обласних організацій підприємців, роботодавців, а також "круглий стіл" з проблемних питань психологічної адаптації демобілізованих військовослужбовців за участі представників Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників АТО, силових структур, соціальних служб, науковців, практичних психологів.

Позитивні результати має обговорення проблем з соціальними партнерами у форматі "круглого стола" з подальшою організацією узгоджених заходів працевлаштування. Так, в ІКЦ проведено таке обговорення з питань зайнятості молоді, інвалідів, осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Щодо останньої категорії, то відповідний "круглий стіл" проведено спільно з представниками управління Державної пенітенціарної служби України в області (у т.ч. керівника сектору кримінально-виконавчої інспекції), організації "Територія успіху", обласного відділення благодійної організації "Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ/СНІД" за участі регіонального координатора взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Результатом стало узгодження подальших заходів у місцях позбавлення волі (зокрема інформаційних, які працівники обласного центру зайнятості провели в усіх установах виконання покарань регіону) та залучення представників зазначеного обласного відділення

до семінарів з безробітними й роботодавцями в ІКЦ з питань профілактики ВІЛ/СНІД.

Інформуванню громадян щодо діяльності центрів зайнятості сприяють робочі контакти з обласним телебаченням: увійшли в практику виступи керівників Кіровоградського обласного центру зайнятості у передачі “Тема дня”, участь у ток-шоу “Ми” та програмі “Ранкова кава”, окремі сюжети транслюються у випусках новин “День за днем”.

В умовах запровадження нових форм роботи служби зайнятості, зокрема регламенту роботи щодо задоволення потреб клієнтів, особливої ваги набуває **взаємодія з роботодавцями**. Слід виділити три цільові групи – керівники підприємств, працівники кадрових та бухгалтерських служб. Практика свідчить, що найбільш дійове доведення інформації саме за груповим принципом.

При цьому важливе недопущення дублювання ІР роботи регіональними та базовими центрами зайнятості. Адресатами відповідних заходів обласного центру зайнятості є насамперед регіональні організації роботодавців, другою категорією є підприємства, які мають філії в районах, третьою – роботодавці, які застосовують працю іноземців та осіб без громадянства на підставі дозволів служби зайнятості.

Налагодженню співпраці з обласними організаціями роботодавців передували робочі зустрічі з представниками виконавчих органів обласних об'єднань організацій роботодавців. Склад сторони роботодавців в обласному координаційному комітеті сприяння зайнятості сформовано на принципах, визначених у Законі України “Про соціальний діалог в Україні”, тобто цю сторону представляють обласні об'єднання організацій роботодавців (репрезентовані на обласному рівні).

Керівникам виконавчих органів обласних об'єднань організацій роботодавців направляє електронна інформація щодо змін у законодавстві про зайнятість населення та відповідні оглядові листи. Надалі вони направляються обласним організаціям роботодавців, які входять до складу об'єднань, та безпосередньо роботодавцям. Ці листи адресуються також обласному осередку Всеукраїнського об'єднання підприємств малого та середнього бізнесу “Фортеця”, обласної сільськогосподарської дорадчої служби, Асоціації фермерів та приватних землевласників області та Кіровоградської регіональної торгово-промислової палати (далі – РТПП).

Взаємодії з керівниками підприємств сприяє розміщення інформації про послуги центрів зайнятості та матеріалів з правових питань у журналі РТПП “Зовнішсервіс” (виходить щокварталу, більше двох років друкуються матеріали обласного центру зайнятості). На Інтернет-сторінці РТПП створена рубрика “Державна служба зайнятості”, яка складається з підрубрики про зміни у законодавстві та 10 спеціалізованих підрубрик.

Формат журналу сільськогосподарської дорадчої служби “Агровісник Кіровоградщини” (виходить щомісячно) дозволяє детально висвітлювати інформацію про

послуги служби зайнятості та норми законодавства про зайнятість населення (матеріали друкуються з 2014 року). Поряд зі статтями цільового спрямування (про добір працівників, запобігання масовим вивільненням) в журналі друкуються статті для певних цільових груп аграріїв (одноосібників, керівників невеликих фермерських господарств, працівників кадрових служб аграрних підприємств).

Надзвичайно корисним для взаємодії з керівниками підприємств було розміщення у відомчій газеті “Служба зайнятості” (виходила щомісячно до 2015 р.) статей про співпрацю з такими підприємствами.

Співпраці з бухгалтерськими службами роботодавців сприяють робочі контакти з обласним осередком громадської організації “Всеукраїнський бухгалтерський клуб”. Представники обласного центру зайнятості беруть участь у його семінарах, адресують туди інформаційні листи.

Заходи для роботодавців, зокрема семінари для працівників кадрових служб, передбачають донесення до них цікавої інформації. Як це не дивно, але процеси дерегуляції, зняття з державної служби зайнятості більшості контрольних функцій, скорочення звітності, яка подається до базових центрів, фактично зменшило обсяги інформації, яка може надаватися під час семінарів. Аби зацікавити роботодавців, шукаємо нові форми цих заходів, залучаємо до участі працівників державних та недержавних установ, які мають стосунок до сфери зайнятості населення.

Так, в ІКЦ започатковано семінари у форматі “кадрового клубу”. Така форма дає можливість запрошеним не тільки отримати інформацію з актуальних правових питань, а й обмінюватися досвідом. Практика “клубних” засідань в ІКЦ свідчить, що найбільш доцільне є їх проведення для певних цільових груп кадровиків – закладів охорони здоров'я, підприємств харчової промисловості, сфери будівництва та інших.

Тривалий час у семінарах в ІКЦ беруть участь працівники управління Держпраці в області. Влітку 2015 р. (після запровадження інформування податкових інспекцій про прийом працівників на роботу) до семінарів долучилися працівники Головного управління Державної фіскальної служби України в Кіровоградській області.

Визначати коло представників державних органів для залучення до семінарів найбільш доцільно шляхом попередньої ділової зустрічі чи “круглого стола” з роботодавцями. Так, проведенню “кадрового клубу” для сільськогосподарських товаровиробників передувало “круглий стіл” з питань співпраці центрів зайнятості та роботодавців аграрної сфери (за участі представників Асоціації фермерів та приватних землевласників області, обласної організації роботодавців агропромислового комплексу).

Скорочення чисельності працівників базових центрів, у т. ч. з відділів взаємодії з роботодавцями, спричинило труднощі в підготовці семінарів, особливо в

частині опрацювання нових норм законодавства. Розв'язати цю проблему певною мірою допомагає централізоване проведення семінарів силами регіонального центру – така практика напрацьована в ІКЦ з використанням можливостей Інтернет-зв'язку.

Слід зазначити, що внаслідок реорганізації державних органів в окремих районах області відсутні їх представництва. Залучення до семінарів у ІКЦ представників таких органів обласного рівня дозволяє працівникам кадрових служб роботодавців на місцях отримувати необхідну інформацію.

ІР роботу з питань застосування іноземних працівників можна умовно поділити на три напрями:

- з роботодавцями, які застосовують іноземну робочу силу на підставі дозволів, виданих Кіровоградським обласним центром зайнятості;
- з роботодавцями, які мають намір оформити дозволи на застосування праці іноземців;
- профілактичне інформування роботодавців щодо недопущення застосування праці іноземців без дозволів.

Робота за першим напрямом передбачає: розміщення відповідної інформації на Інтернет-сторінці обласного центру зайнятості у рубриці “Видача дозволів іноземцям”; організацію семінарів із залученням представників обласних управлінь Державної міграційної служби України, Держпраці; направлення електронної інформації про зміни у законодавстві.

Робота за другим напрямом організовується шляхом розміщення на Інтернет-сторінці обласного центру зайнятості інформаційних матеріалів, консультування представників роботодавців та іноземців на особистому прийомі та телефоном.

Профілактичний характер мають семінари з роботодавцями в ІКЦ, публікації тематичних статей у ЗМІ, створення на Інтернет-сторінці РТПП підрубрики “Застосування іноземної робочої сили”.

Крім того, ведемо роз'яснювальну роботу з іноземцями з метою недопущення ними порушень порядку працевлаштування на території України. Зокрема, за зверненням обласного центру зайнятості до управління ДМС України в області в його приміщенні та місцевих підрозділах на стендах розміщена інформація про умови працевлаштування іноземців. Питання додержання іноземцями законодавства обговорені під час робочих зустрічей з керівниками організацій, що опікуються правами азербайджанської, болгарської, вірменської, єврейської, німецької, польської, російської громад. Матеріали щодо застосування праці іноземців також надані для розміщення на стендах в приміщеннях державних органів та РТПП.

Мета співпраці з **приватними агентствами зайнятості** – надання практичної допомоги базовим центрам зайнятості у такій взаємодії, а також створення для клієнтів агентств рівних умов з нашими клієнтами. Так, для представників приватних агентств проведено кілька

інформаційних заходів в ІКЦ, їм направлено електронну інформацію про зміни в законодавстві.

Наші контакти з представниками **громадських та волонтерських організацій**, залучених до вирішення питань зайнятості громадян (особливо внутрішньо переміщених осіб, учасників АТО) передбачають їх участь у заходах ІКЦ та базових центрів, інформування громадськості через такі організації.

Дійова взаємодія налагоджена з центром “Компас” та обласною інформаційною службою з актуальних питань жіноцтва. Так, психологи зазначеного центру залучаються не тільки до вирішення питань адаптації внутрішньо переміщених осіб, а й таких заходів адаптації учасників АТО до мирного життя. Зі службою з актуальних питань жіноцтва співпрацюємо більше 10 років з питань протидії торгівлі людьми та запобігання нелегальній зовнішній трудовій міграції. Тривалий час служба проводить в обласному центрі зайнятості відповідні семінари для безробітних.

Інформаційний захід проведено для організацій, представники яких входять до громадської ради при обласній державній адміністрації – постійної комісії з питань охорони здоров'я, праці, соціального захисту, у справах пенсіонерів та людей з обмеженими фізичними можливостями та постійної комісії з питань ветеранів бойових дій, учасників антитерористичної операції, сімей загиблих. У заході також узяли участь радник Міністра соціальної політики України з питань внутрішньо переміщених осіб в області, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Із застосуванням засобів Інтернет-зв'язку ІКЦ проведено інформаційний захід для **депутатів** обласної та районних рад щодо правового та організаційного вирішення питань зайнятості населення. Захід проведено для депутатів – членів постійної комісії обласної ради з питань охорони здоров'я та соціальної політики і депутатів районних рад, які входять до складу комісій, що опікуються питаннями зайнятості, за участі голови обласної ради, заступника голови обласної державної адміністрації, керівників Центру надання в області допомоги учасникам АТО, департаменту соціального захисту населення. Інформацію орієнтовано насамперед на новообраних депутатів місцевих рад для найшвидшого оволодіння ними інструментарієм з вирішення питань у сфері зайнятості.

Отже, навіть в умовах обмеженого фінансування інформаційних заходів існують можливості різноманітних форм ІР роботи. Оптимальний розподіл повноважень між регіональними та базовими центрами зайнятості, співпраця із заінтересованими організаціями дозволяє своєчасно доводити інформацію до клієнтів, уникаючи її дублювання.

Стаття надійшла 26.05.2016